

Підтримку надає:

Федеральне міністерство
продовольства і
сільського господарства

на підставі рішення
Німецького Бундестагу

Німецько-український
агрополітичний діалог

Випуск 08/2016

При Інституті економічних досліджень та політичних консультацій

ОГЛЯД АГРАРНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Зміст

Законопроекти, запропоновані у Верховній раді України у липні 2016 року

Сільськогосподарські землі

- Вдосконалення правового регулювання емфітевзису
- Зменшення плати за оренду землі для господарств, що вирощують ВРХ
- Зменшення плати за оренду землі для учасників АТО

Аграрне законодавство

- Процедуру набуття та державної реєстрації прав на сорти рослин продовжено
- Відтермінування нового порядку сертифікації насіння та садивного матеріалу
- Розширення напрямів використання бюджетних коштів місцевими радами
- Передача нових повноважень центральним органам влади
- Інтегральний підхід до розвитку села
- Мораторій на використання ГМО
- Реформування системи державного регулювання в сфері карантину рослин
- Державна підтримка модернізації застарілої техніки АПК
- Європейський інвестиційний банк профінансує окремі галузі аграрного сектору

Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді України у липні 2016 року

Сільськогосподарські землі

Вдосконалення правового регулювання емфітевзису

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення правового регулювання користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис)» № 4010а від 15.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Кучер М.І., Мірошніченко І.В. та ін., (партії «Блок Петра Порошенка», «Об'єднання «Самопоміч»», «Партія Відродження», «Народний фронт», «Воля народу»)).

Законопроектом передбачається:

- визначення правового механізму звернення стягнення на право емфітевзису;
- дозвіл відчуження права емфітевзису, у разі, якщо таке право набуто на земельних торгах;
- запровадження граничного терміну права емфітевзису, встановленого на землях всіх форм власності, 50 років;
- надання землекористувачу (емфітевту) права передавати земельну ділянку в оренду, залишаючись при цьому відповідальним перед власником земельної ділянки за виконання своїх зобов'язань за договором емфітевзису;
- встановлення правила, за яким у разі проведення земельних торгів предметом торгу є вартість права емфітевзису.

Зменшення плати за оренду землі для господарств, що вирощують ВРХ

Проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України (щодо сприяння сільськогосподарським виробникам, які утримують велику рогату худобу)» № 4019а від 15.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Мусій О.С., Головка М.Й., (позафракційні, партія «Блок Петра Порошенка»)).

Законопроектом передбачається зменшення річної суми плати за оренду земельних ділянок під господарськими дворами і будівлями для сільськогосподарських товаровиробників, які утримують ВРХ та виробляють молоко і/або м'ясо, з 3% до 1% від нормативної грошової оцінки цих ділянок. При цьому частка м'ясо-молочної продукції у загальному обсязі

реалізованої продукції таких господарств має становити не менше 20%.

Зменшення плати за оренду земельних ділянок для учасників АТО

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» (щодо встановлення мінімального розміру орендної плати за землю для учасників АТО)» № 4041а від 21.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Тимошенко Ю.В., (партія «Батьківщина»)).

Проект Закону «Про внесення змін до розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України (щодо встановлення мінімального розміру орендної плати за землю для учасників АТО)» №4042а від 21.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Тимошенко Ю.В., (партія «Батьківщина»)).

Законопроектами пропонується тимчасово, на період проведення АТО, встановити річну суму платежу орендної плати за земельні ділянки державної та комунальної власності для військовослужбовців, що беруть (брали) безпосередню участь у АТО протягом звітного періоду (календарного року), на рівні 3% нормативної грошової оцінки земельної ділянки.

Аграрне законодавство

Продовження дії процедури набуття та державної реєстрації прав на сорти рослин

Проект Закону «Про внесення змін до розділу IX «Прикінцеві положення» Закону України «Про охорону прав на сорти рослин»» № 4880 від 04.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бакуменко О.Б., Кулініч О.І., (партії «Блок Петра Порошенка», «Партія Відродження»)).

Законопроектом пропонується, що тимчасово, до 1 січня 2017 року, набуття прав на сорти рослин здійснюється відповідно до законодавства, яке було чинне до 30 червня 2016 року. Метою вказаних змін є забезпечення подальшого процесу набуття та державної реєстрації прав на сорти рослин в Україні в 2016 році, який наразі унеможливлений через виникнення правової колізії з новим законодавчим регулюванням в рамках узгодження правових норм з законодавством ЄС. Запропоновані законопроектом

зміни мають надати час для подальшої підготовки необхідної нормативної бази.

Відтермінування вступу в силу нового порядку сертифікації насіння та садивного матеріалу

Проект Закону «Про внесення змін до розділу IX «Прикінцеві положення» Закону України «Про насіння і садивний матеріал»» № 4881 від 04.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бакуменко О.Б., Кулініч О.І., (партії «Блок Петра Порошенка», «Партія Відродження»)).

Проектом Закону пропонується, що до 01 січня 2017 року сертифікація насіння і садивного матеріалу здійснюватиметься відповідно до законодавства, яке було чинне до 30 червня 2016 року. Така необхідність викликана тим, що з набранням чинності Законом в країні склалася ситуація, коли ще відсутні професійні аудиторів із сертифікації, які мають здійснювати сертифікацію насіння та садивного матеріалу починаючи 30 червня 2016 року., або до включення до Реєстру органів з оцінки відповідності та Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) хоча б одного органу з оцінки відповідності та аудитора із сертифікації (агронома-інспектора) відповідно.

Також передбачено, що державні інспектори територіальних органів центрального органу виконавчої влади, які до 30 червня 2016 року здійснювали повноваження з сертифікації у сфері насінництва і розсадництва, отримують право бути включеними до Реєстру аудиторів із сертифікації (агрономів-інспекторів) з дати його створення.

Розширення напрямів використання бюджетних коштів місцевими радами

Проект Закону «Про внесення змін до статті 209 Земельного кодексу України (щодо встановлення додаткових напрямів використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва)» № 4893 від 05.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Довбенко М.В., Дубневич Я.В. та ін., (партія «Блок Петра Порошенка»)).

Метою законопроекту є розширення переліку напрямів використання місцевими радами коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва.

Пропонується додати наступні напрями використання коштів, на:

- експлуатацію дорожньої системи місцевого значення;
- будівництво, реконструкцію, ремонт та утримання доріг комунальної власності.

Проект Закону «Про внесення змін до статті 209 Земельного кодексу України (щодо встановлення додаткових напрямів використання коштів, які надходять у порядку відшкодування втрат сільськогосподарського і лісгосподарського виробництва)» № 4893-1 від 19.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Сольвар Р.М., (партія «Блок Петра Порошенка»)).

До переліку напрямів використання коштів, зазначених у законопроекті № 4893 від 05.07.2016 (див. вище), даним Законопроектом пропонується додати:

- будівництво, реконструкцію, капітальний ремонт об'єктів охорони здоров'я, освіти, культури, що знаходяться у комунальній власності.

Передача нових повноважень центральним органам влади

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації системи державного управління у сфері сільського господарства» № 4922 від 07.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Бакуменко О.Б., Кучер М.І. та ін., (партії «Блок Петра Порошенка», «Партія Відродження», «Воля народу», «Об'єднання «Самопоміч»», «Радикальна партія Олега Ляшка»)).

Законопроектом пропонується передати Державній службі України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів (Держпродспоживслужбі) більшість повноважень та функцій Державної сільськогосподарської інспекції (Держсільгоспінспекції), ліквідованої у 2014 році, а саме:

- управління зерновими ресурсами;
- державний ветеринарний контроль, забезпечення безпеки та захисту тварин;
- забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення;
- захист прав споживачів;
- контроль за безпечністю та якістю продуктів, в тому числі риби та інших водних ресурсів;
- контроль за оборотом агрохімікатів та ГМО.

Функції ліквідованої Держсільгоспінспекції щодо реєстрації сільгосптехніки та видачі посвідчень на право керування нею пропонується передати відповідним підрозділам МВС, а функції в сфері безпеки технічних засобів для агропромислового комплексу – Державній інспекції України з безпеки на наземному транспорті (Укртрансінспекція).

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо оптимізації системи державного управління у сфері сільського господарства» № 4922-1 від 22.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатор – Дзюблик П.В., (партія «Народний фронт»)).

Законопроектом пропонується передати функції контролю за безпечністю та якістю продуктів, в тому числі риби та інших водних ресурсів, Державній екологічній інспекції України, а не Держпродспоживслужбі, як це було запропоновано Законопроектом № 4922 від 07.07.2016.

Інтегральний підхід до розвитку села

Проект Закону «Про розвиток сільського господарства та сільських територій в 2017 - 2022 рр. (інтегральне село)» № 4945 від 12.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Деркач А.Л., Лабазюк С.П. та ін., (партії – «Воля народу», «Опозиційний блок», «Народний фронт», «Батьківщина», «Блок Петра Порошенка», позафракційні)).

Даний Законопроект надає законодавчу основу (описує підхід) для збереження і комплексного розвитку мережі селищ і сіл та забезпечення пріоритетності розвитку сільського господарства та сільських територій.

Мораторій на використання ГМО

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо введення до 2023 року мораторію на вирощування генетично модифікованих сільськогосподарських рослин, виробництво, переробку, обіг, транзит та ввезення ГМО, здатних до самовідтворення або передачі спадкових факторів» № 4968 від 13.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Люшняк М.В., Рибак І.П., (партія «Блок Петра Порошенка»)).

Законопроектом пропонується тимчасова, до 1 січня 2023 року, заборона вирощування генетично модифікованих сільськогосподарських рослин, виробництва, переробки, транзиту, ввезення ГМО,

для використання їх в харчових продуктах і добавках, кормах і кормових добавках, крім застосування їх для науково-дослідних цілей.

Набрання чинності мораторію відтермінується на 1 рік. Цей час відводиться на експорт генетично модифікованих сільськогосподарських рослин та ГМО, які були ввезені в Україну або вирощені підприємствами для використання в харчових продуктах і добавках, кормах і кормових добавках, крім застосування для науково-дослідних цілей.

Протягом часу дії мораторію акредитовані лабораторії зобов'язані провести експертизи щодо економічності доцільності ГМО, їхньої екологічної, біологічної, генетичної безпеки та користі для здоров'я людини. У разі відсутності висновків експертизи до 1 січня 2023 року, мораторій буде продовжено ще на 5 років.

За порушення вимог Закону передбачено адміністративну відповідальність.

Реформування системи державного регулювання в сфері карантину рослин

Проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо порядку проведення фітосанітарної експертизи та приведення законів у відповідність з міжнародними фітосанітарними стандартами» № 4009а від 15.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Мушак О.П., Кулінич О.І. та ін., (партії «Блок Петра Порошенка», «Партія Відродження», «Народний фронт», «Об'єднання «Самопоміч»)).

Законопроектом пропонується:

- привести термінологію Закону України «Про карантин рослин» у відповідність до текстів міжнародних документів;
- вдосконалити процедури огляду, під час якої здійснюється відбір зразків;
- забезпечити допуск недержавних, відповідним чином акредитованих лабораторій до проведення фітосанітарної експертизи;
- регламентація вимог до проведення первинної та вторинної (арбітражної) фітосанітарних експертиз;
- встановлення терміну дії на території України фітосанітарного сертифіката – 14 днів;
- видача фітосанітарного сертифіката на експорт та реекспорт виключно відповідно до фітосанітарних вимог країни-імпортера;

- введення адміністративної відповідальності для фітосанітарних лабораторій, тощо.

Державна підтримка модернізації застарілої техніки АПК

Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про стимулювання розвитку вітчизняного машинобудування для агропромислового комплексу» щодо деяких питань виробництва та відновлення сільськогосподарської техніки» № 4024а від 15.07.2016, знаходиться на розгляді у комітетах (ініціатори – Козаченко Л.П., Івченко Є.В. та ін., (партії «Блок Петра Порошенка», «Батьківщина», «Об'єднання «Самопоміч»», «Партія Відродження», «Народний фронт»)).

Законопроектом пропонується внести наступні зміни:

- ввести поняття «відновлені техніка і обладнання для агропромислового комплексу»;
- передбачити можливість підтримки постачання нової та відновленої техніки і обладнання як на державному, так і на місцевому рівнях;
- запровадити часткову (до 40%) компенсацію вартості в тому числі для відновленої техніки і обладнання, що поставляється сільськогосподарським товаровиробникам і підприємствам харчової та переробної промисловості;
- запровадити фінансову підтримку закупівлі такої техніки та обладнання на умовах здешевлення кредитів та фінансового лізингу.

Європейський інвестиційний банк профінансує окремі галузі аграрного сектору

Проект Закону «Про ратифікацію Фінансової угоди (Проект «Основний кредит для аграрної галузі – Україна») між Україною та Європейським інвестиційним банком» № 0106 від 28.07.2016, знаходиться

на розгляді у комітетах (ініціатор – Порошенко П.О., Президент України).

Законопроектом пропонується ратифікувати Фінансову угоду між Україною та Європейським інвестиційним банком, підписану 28 грудня 2015 року в м. Києві. В разі прийняття Закону Європейський інвестиційний банк надасть Україні кредит у розмірі 400 млн. євро для фінансування Проекту «Основний кредит для аграрної галузі - Україна». Кошти підуть на фінансування проектів у сфері:

- вирощування зернових культур;
- вирощування олійних культур;
- ведення рибного господарства та аквакультури (окрім інвестицій в морський риболовецький флот).

Виконавцями проектів будуть малі та середні підприємства агропромислового комплексу України. Кредитні кошти надаватимуться траншами (не більше двадцяти). Мінімальна сума кожного траншу складатиме 10 000 000 (десять мільйонів) євро. Очікується, що фінансування триватиме 4 роки, починаючи з дати набуття чинності Фінансової угоди, яке попередньо заплановано на 2016 рік.

Автор, редакція та контакти:

Марія Ярошко, Симан Юрк
Німецько-український агрополітичний діалог (АПД)
Рейтарська 8/5 А, 01030 Київ
Тел. +38044/ 2356327
info@apd-ukraine.de
www.apd-ukraine.de

В публікації «Огляд аграрного законодавства в Україні» розглядаються закони та нормативно-правові акти Верховної Ради <http://rada.gov.ua/>, які мають вагомe значення для сталого розвитку аграрного сектору (тобто, суттєво впливають на сільське господарство та харчову промисловість).

Інформація з даного огляду не може розглядатися як юридична консультація.

Їх можна розподілити наступним чином:

- «Закони та інші нормативно-правові акти, які прийняті або набули чинності протягом періоду, який аналізується» означає: закони, які прийняті Верховною Радою та підписані Президентом, навіть якщо вони набудуть чинності пізніше; Постанови Кабінету Міністрів України.
- «Законопроекти, які мають важливе значення і знаходяться в законотворчому процесі протягом періоду, який аналізується»: наприклад, прийняті Верховною Радою у першому читанні або ті, що опрацьовуються в комітетах, однак, поки не прийняті.
- «Законопроекти, запропоновані у Верховній Раді протягом періоду, який аналізується» означає: законопроекти, зареєстровані у Верховній Раді або передані на розгляд в комітети.